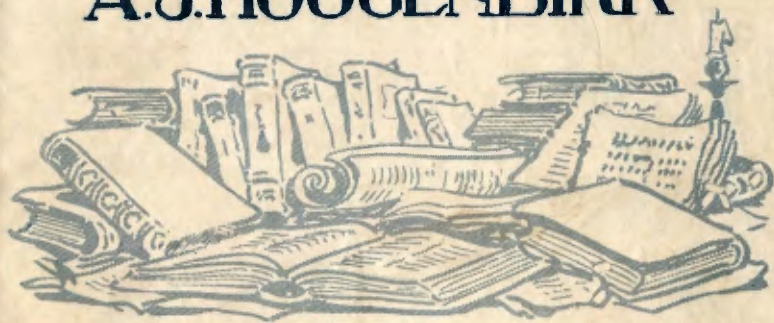

VERGAARD
en
BEWAARD
door
A. J. HOOGENBIRK

VERGAARD EN BEWAARD

DOOR

A. J. HOOGENBIRK

G. F. CALLENBACH — NIJKERK

NIET VERGETEN

Nu honderd jaar en meer geleden stond in een lange, druk bezochte straat der hoofdstad een winkel, waar een bord uithing met het opschrift: „De goede verwachting”.

Het huis was een groot, ouderwetsch gebouw. De hooge vensters, die op kerkramen geleken, hadden kleine ruiten, waarachter allerlei ten toon lag dat te koop was. En dat was heel wat. Hoofdzakelijk waren het stoffen, lakensche en wollen; daarbij ook linnen en katoen. Maar tevens kon men in dezen winkel fijn kantwerk bekomen, voorts naaidoozen, werktafeltjes, naalden, kleurdoozen en fijn porcelein. Winkels van dien aard waren er niet veel, en vandaar gelijk van de goede waar kwam het zeker, dat „De goede verwachting”

druk werd bezocht, en het heel den dag niet stil stond.

Tamelijk vroeg op een mooien voorjaarsmorgen stond een groepje jongelui bij de winkeldeur te praten, wel te weten, aan de binnenzijde. 't Waren bedienden die er een oogenblikje afnamen, om, nu de patroon er nog niet was, een praatje te houden over velerlei, den winkel, den verkoop, de uitstalling en vooral ook hoe men den avond zou doorbrengen, als het werk was afgedaan.

Plotseling werd het druk gesprek gestoord. Tot hun niet geringen schrik hoorde het viertal jongelui een zware, juist niet vriendelijke stem, die hun toeriep:

„Weet jelui wel dat het al over negenen is? Valt er in den winkel niets te doen, al zijn er op 't oogenblik geen klanten?”

Het was de stem van den patroon, die ditmaal voor den gewonen weg een anderen had verkozen, namelijk door de achterdeur. De jongelui haastten zich elk naar zijn plaats. Doch het duurde niet lang, of een hunner kreeg de boodschap even op het kantoor bij mijnheer te komen. De geroepene was een jongmensch van een jaar of achttien met een wat boersch voorkomen, zooals begrijpelijk was bij

iemand, die uit een kleine plattelandsstad kwam, en nog pas enkele dagen in de hoofdstad had doorgebracht.

„Laurens,” zoo sprak de eigenaar van den winkel, „ik heb jou zoo even minder aangenaam verrast, geloof ik. Ik zal het jou niet kwalijk nemen. Je zijt hier pas, komt uit een kleine plaats en weet natuurlijk nog niet hoe het behoort. Dit wou ik je zeggen: Doe je plicht, al zie je soms dat anderen den hunnen verzuimen en — pas op voor verkeerd gezelschap. Bedenk waarvoor je hier aangesteld bent, en dat de bloei van de zaak ook jou belang is. Nu kun je gaan.”

De jonge man vertrok, en stond weldra weer in den winkel, ijverig bezig met uit- en inpakken. Op dit vroege morgenuur waren er nog zelden veel klanten, en kon allerlei in orde gebracht.

Doch tegen halfelf ging de winkeldeur open en trad er iemand binnen, een vrouw, deftig maar zeer eenvoudig gekleed. Heel haar voorkomen duidde aan, dat zij ondanks haar heel gewone, zeer ouderwetsche kleeding iemand van stand, een dame moest zijn. De bedienden van zoeven echter, gewoon om meest naar de kleeren te zien, begrepen volstrekt niet wat bezoekerster zij voor hadden. De

een lachte spottend tegen den ander. Een stak zelfs achter haar de tong uit. Een derde fluisterde lachend: „Zeker ontsnapt uit het museum van oudheden.” Alleen Laurens, de nieuwe bediende, zei niets. De bezoeker wendde zich tot een der jonge menschen en vroeg stalen te zien van wollen stof.

Maar aan de toonbank waarheen zij verwezen werd was, laat ons zeggen bij ongeluk, het gevraagde niet te krijgen, en werd zij verderop gestuurd. De winkelbediende aldaar schonk niet veel aandacht en beleefdheid aan de bezoeker, nam een hoogen toon aan, en zei al spoedig kortaf:

„Ik kan je niet helpen, vrouwtje; je moet in de afdeeling daar ginds wezen. Maar wacht, ik zal mijn vriend daar even waarschuwen, anders kun je nog wel verdwalen.”

„Zeer verplicht, mijnheer,” zei de ander op een toon, die juist niet burgerlijk was.

De bediende verdween om te zeggen, dat er zoo dadelijk een vogelverschrikker zou komen, die de aandacht van al de heeren verdiende.

Toen de dame verscheen merkte zij al spoedig, dat zij van het kastje naar den muur gestuurd werd. Juist wilde zij verdrietig een andere haar

nog gewezen afdeeling overslaan en vertrekken, toen een jong mensch van daar haar zeer beleefd te gemoet trad, en vroeg wat zij wenschte. Zij verlangde stalen van linnen te zien, en ook van wollen stof als hij die had. Na enkele oogeblikken reeds kon zij uit die stukken haar keus doen. De stalen werden gereed gemaakt en Laurens — want hij was de vriendelijke, voorkomende bediende — bood aan ze te laten bezorgen. Doch dit behoefde niet. Er zou om gezonden worden en later bericht gebracht. Zoo geschiedde ook in den loop van den dag. Beleefd en duidelijk gaf de jonge man nog allerlei inlichtingen over de duurzaamheid. En toen de dame vertrok was het niet zonder dat zij het groote onderscheid had opgemerkt tusschen Laurens en de anderen. Al kende zij geen van allen, zij nam zich vast voor, zich voortaan zoo mogelijk alleen te laten bedienen door het jonge mensch, dat haar nu geholpen had.

Toen de jongelui den volgenden dag aan de koffietafel zaten, kwam natuurlijk het gesprek op de dame, die als een vogelverschrikker zoo veel stof tot lachen gegeven had.

Lang en breed werd besproken wie ze wel wezen kon. De een hield haar voor een aanzien-

lijke dame, die nu eenmaal verkoos zich te kleeden naar een vroegere mode, en eenvoud stelde boven opschik. Een ander hield haar voor een gezelschapsjuffrouw, die boodschappen deed; een derde voor een kruiërsvrouw, die kleeren droeg door de een of andere dame afgedankt. Dit was zeker, zij zelf of wie haar zond moest iemand zijn van middelen. Dat bleek uit de groote bestelling die zij gedaan had, en die reeds was uitgevoerd ook. Waar zij woonde wist geen der bedienden, al zou het op 't kantoor wel niet onbekend zijn. Vreemd was dat geen der jongelui deze klant ooit vroeger gezien had.

„Maar misschien kan Laurens ons wat vertellen,” zei een der jongelui. „Hij zit daar zoo stil en zegt geen woord. En toch was hij gisteren heel vriendelijk en spraakzaam tegen die oude juffrouw. Kom Laurens, zeg eens wat jij er van weet en hoe je er over denkt.”

„Ik weet het evenmin als gij,” zei Laurens, „maar dit is zeker, het is een goede, vriendelijke vrouw, die het iemand ook niet lastig maakt. Meer weet ik niet te zeggen. Ik ken haar in het geheel niet, evenmin als gij.”

Na een paar dagen kwam de bezoekerster weer,

en weer werd ze van alle kanten bespied. Met den spot was het echter uit. Het was als begrepen de jongelui reeds, dat ze met een dame te doen hadden. Daarom was de ontvangst ook veel beleefder dan den eersten keer. De onbekende deed alsof zij het niet merkte, stapte regelrecht naar de toonbank van Laurens, en deed haar bestellingen. Wel verwees hij haar daarbij naar een andere afdeeling, maar zij ging er niet heen. Laurens, vriendelijk en voorkomend als altijd, hielp haar zoo veel mogelijk. Zij raakten een oogenblik in gesprek, waarna de dame vertrok door de bedienden nageoogd.

De winter was op handen. Laurens deed zijn werk tot genoegen van zijn patroon, en was reeds bevorderd tot een hogere plaats dan eerst. Van tijd tot tijd verscheen de oude dame, maar steeds wilde zij alleen door Laurens geholpen zijn. Dat was soms lastig, maar wijl zij een goede klant was, maakte de winkelier gaarne voor haar een uitzondering. Tusschen Laurens en haar ontstond zelfs iets als vriendschap, die beiden zeer op prijs schenen te stellen.

Zoodoende kwam de oude dame onder meer te weten, dat Laurens uit een plattelandsstad was.

Hij kon daar echter als winkelbediende niet verder komen, wijl er geen groote winkels waren, en had daarom een plaats gezocht in de hoofdstad. Ook vertelde Laurens tegen Kerstfeest met blijdschap aan de bezoeker, dat hij van den winkelier eenige dagen vrijaf had gekregen, om die gezellig t'huis door te brengen.

„Dat is een goed getuigenis voor u en voor uw patroon ook,” merkte de dame op.

Toen Laurens tegen Nieuwjaar terugkeerde, wachtte hem een verrassing. Er lag namelijk een brief, aan hem gericht. Deze bleek te bevatten een biljet van vijf en twintig gulden, en de woorden: „Een Kerstgeschenk”. Van wie het kwam stond er niet bij.

Het was te begrijpen dat Laurens verbaasd en verblijd tevens was. Wat zou hij nu al niet koopen! Maar van wien kon het geld komen? Eerst dacht hij van den patroon, die zeer goed voor hem was. Maar hij bemerkte spoedig dat hij zich vergiste. Toen dacht hij aan de oude dame, maar die kon toch veel gemakkelijker zelf hem het geld gegeven hebben. 't Ging moeilijk het haar te vragen, want hoe licht kon hij zich bedriegen. Zoo besloot hij haar bij de eerste de beste gelegenheid te vertellen

van de verrassing. Dan zou zij licht iets zeggen.

Nu dat was ook zoo. Zij zeide: „Je hebt wel reden tot dankbaarheid aan God en menschen. Vergeet het niet.”

Dien raad volgde Laurens op, maar wijzer omtrent hetgeen hij weten wou maakte het hem niet.

Dertien jaren gingen voorbij. Veel was er in dien tijd veranderd, al droeg de oude dame nog altijd kleeren van dezelfdezeldzamen snit. In den winkel was Laurens niet meer. Zoodra het kon was hij een eigen zaak begonnen, en die ging allengs vooruit. Tot zijn trouwste en beste klanten behoorde zijn nu hoogbejaarde vriendin. Zelf verscheen zij echter weinig meer. Doch geregeld kwam elk jaar tegen Kerstfeest voor Laurens een zelfde geschenk als waarvan ik boven sprak, en vreemd genoeg, al die jaren begreep hij niet wie hem zoo mild bedacht.

Doch eindelijk moest hij het wel bemerken. 't Was namelijk toen de oude dame stierf. Dat was in 't najaar. Toen kort daarop het Kerstfeest aanbak bleef het gewone geschenk uit. Nu begreep Laurens in eens alles. De oude dame, met wie hij op zoo goeden voet stond, was de schenkster geweest, en dat werd hem bevestigd door zijn vroegeren patroon, die zijn vriend was geworden, en gaarne

er in bewilligd had, dat Laurens de goede klant overnam. De jonge man was bedroefd, maar niet alleen om het stoffelijk verlies dat hij leed. De oude, vaak bespotten vrouw had meer en meer zijn vertrouwen gewonnen, en vaak goeden raad gegeven. Wat het best was, zij had hem ook gesproken van

de eeuwige dingen, die van het Koninkrijk Gods, waarvan Laurens dusver heel zelden of niet had gehoord.

Eenige maanden later ontving Laurens een uitnoodiging om bij een notaris te komen. Deze deelde hem mede dat hij een som van vijftien duizend

gulden voor hem beschikbaar had. Deze waren hem nagelaten door de oude dame, die hem zoo vaak in zijn winkel had bezocht. Er was bij het geld een korte brief gevoegd van dezen inhoud:

„Dit geld zij u een bewijs, hoe ik uw vriendelijkheid en voorkomendheid steeds wist te waardeeren. In plaats van mij te bespotten gelijk uw medebedienden deden, waart gij altijd beleefd, en maaktet het mij gemakkelijk. Dat heb ik niet vergeten, al ben ik een oude vrouw. Gij wist dat niet, maar zult er thans wel van overtuigd zijn. Mogen uw vroegere medebedienden er ook iets uit leeren.

„God zegene u in uw verder leven. Wat ik u schonk moge u van dienst zijn. Blijf aan mij denken als aan iemand, die veel moeite en verdriet heeft gehad, en ook daardoor vriendelijkheid en dienstvaardigheid weet op prijs te stellen.”

Hoe verrast en verblijd Lourens met de onverwachte erfenis was, behoeft nauw gezegd. Die erfenis kon hij als jong koopman kostelijk gebruiken. De oude dame vergat hij nooit, evenmin de goede lessen die zij gegeven had. Hij scherpte die later zijn kinderen en bedienden in, en allen voeren er wel bij.

SNEDIG.

Onder de opvolgers van Mohamed als hoofd der Muzelmannen, bekleedt de derde, Ali genaamd, een hooge plaats. Hij was een edel man, een goed vorst, rechtvaardig en schrander. Mohamed was zijn oom.

Eens zaten oom en neef aan den maaltijd in de tent. Ze aten onder anderen dadels.

Terwijl Ali een oogenblik naar buiten keek, wierp Mohamed behendig de schillen van zijn eigen dadels op Ali's bord. Toen deze het hoofd weer omwendde, sprak oom :

„O Ali, wat zijt gij gulzig geweest! Zie eens hoeveel dadels ge reeds hebt gegeten, en nog liggen er zooveel op uw bord.”

„Neen oom,” sprak Ali lachend en wijzend op het bijna ledige bord van Mohamed; „diegene is de gulzige, die schil en al heeft opgegeten.”

NIET DOM.

De leeuw zou weldra zijn geboortedag vieren, en noodigde den beer, den vos, den wolf en andere dieren uit de feestelijkheid bij te wonen. Of de noodiging nu juist veel genoeg deed, is niet zeker. Doch alleen reeds uit beleefdheid namen zij de uitnoodiging aan.

Toen de feestdag gekomen was, ontmoetten de genoodigden elkander op weg naar het hol van den leeuw. Zij waren spoedig in druk gesprek. De vos echter nam daaraan weinig deel, maar keek en snuffelde opmerkzaam in 't rond. Na een poos had hij bespeurd, dat de weg bezaaid was met indrukzels van voetstappen, die alle wezen naar het

verblijf van den leeuw, op enkele na die de andere richting uitgingen.

„Velen zijn er heengegaan maar weinigen teruggekeerd, dat is duidelijk,” sprak de vos bij zichzelf. „We zullen het niet vergeten.”

Weldra stonden allen in het hol van koning leeuw, en brachten hem hun heilwenschen. Wat hen trof was een zeer onaangename reuk van bloed en rottend vleesch; ook van versch.

De gasten raakten met den gastheer in gesprek. Deze echter had iets gemerkt, en vroeg tamelijk barsch aan den beer:

„Er schijnt u wat te hinderen. Wat kan het zijn?”

„Als ik het zeggen moet,” antwoordde de beer verlegen, „er is hier een onaangename reuk van vleesch en bloed.”

„Hoe durft ge zoo spreken, zoo liegen,” riep de leeuw toornig, „en dat nog wel aan mijn hof! Ik zal het u betaald zetten. Daar . . . !”

Meteen kreeg de beer een slag tegen den muil, dat de tanden er uit vlogen, en hij niet wist waar hij bleef.

„En gij,” hierbij wendde de leeuw zich tot den wolf, „hoe vindt gij dat het hier ruikt?”

Dat was een lastige vraag, als de wolf tenminste naar waarheid wou antwoorden. Te ontkennen viel niet, dat het in het leeuwenhol naar rook. Hij zei dus om er zich uit te redden :

„De beer overdrijft schrikkelijk, maar geheel ongelijk heeft hij niet.”

„Alweer zoo'n onbeschaamde !” riep de gastheer,

en sloeg zijn klauw zoo diep den wolf in het vleesch, dat het vel er afvloog en het bloed er uitspatte.

„Dat zal hem leeren beter op te letten,” zei de leeuw en keerde zich tot den vos. „Wat dunkt u er van ?”

De vos, ziende hoe het toeling, had zijn antwoord reeds gereed :

„Uw majesteit vergeve mij, maar ik ben pas zwaar verkouden geworden, en u weet . . . .”

„Ja, ja,” zei de leeuw, „dan kan iemand niet ruiken.”

Kort daarna was de vos weer buiten het hol. Huiswaarts wandelend keek hij nogmaals naar de indrukzels der voetstappen en was blij, toen hij zag hoe de zijne stonden. Maar die van beer en wolf zag hij niet.

EEN NACHTWACHTSLIED.

In vroeger jaren en nog niet zoo heel lang geleden, werd op vele plaatsen voor de rust en de veiligheid bij nacht gezorgd door nachtwachts, ook wel kleppers geheeten, omdat zij met een ratel klepten. Bekend is het versje van Alphen dat begint met:

„Zou ik voor den klepper vreezen?
O, die lieve, brave man” enz.

Zulk een nachtwaker had gemeenlijk nog een ander vak, en oefende dat uit voor zoover hij zijn

tijd niet tot slapen noodig had. Nu een vijftig jaar geleden is men begonnen de politie afzonderlijk voor den nacht af te schaffen. Maar de grootouders van

vele lezers hebben de nachtwakers nog wel gekend. Trouwens op tal van plaatsen bestaan ze nog,

Tot de vele eigenaardigheden van de nachtwachten behoorde ook, dat sommige althans in den

nacht nu en dan een lied zongen. Als zij bij voorbeeld uitriepen, hoe laat het was, voegden zij daaraan dikwijls een vroom rijmpje of spreuk toe, die uit oude tijden afkomstig waren. Om er een denkbeeld van te geven volgt er hier een, dat ik echter niet in zijn geheel kon vinden. Het komt waarschijnlijk uit Duitschland. Bij elk uur werd een versje gezongen.

Eén God, één Vader hebben wij,
Hij voert alomme heerschappij.

Twee vrouwen maalden samen 't koren;
De een vond gena, de âer ging verloren.

U, Vader, Zoon en Geest, zij lof,
U *drie* in een, uit 't aardsche stof.

Van de *vier* winden waait de Geest,
Die ons ten Trooster is geweest.

Zie Richter *vijf*, 't was Gideon,
Hij heeft geloofd en overwon.

Zes dagen zijn voor 't daaglijksch werk,
Waartoe de Rustdag ons weer sterk'.

Als *zeven* gouden kandelaren
 Moet 's Heeren kerk zich openbaren.

Acht werden in de Ark bewaard,
 Toen God den vloed bracht over de aard.

Ter *negende* ure stierf de Heer,
 Hij stierf voor ons, Hem dank en eer.

Tien maagden waren uitgegaan,
 Toch moesten straks vijf buiten staan.

Maar *elf* jong'ren bleven trouw;
 Geef ons een blijvend, waar berouw.

Straks wordt het *twaalf* voor u en mij,
 Dat dan ons einde vrede zij.

Ook voor den Kerstnacht had de waker een lied.
 Het begon aldus :

Neemt nu uw bas, viool en fluit,
 En galmt het heel de wereld uit
 Dat Hij nu is geboren,
 Te Bethlehem in eenen stal,
 De groote Schepper van 't heelal,
 Al in een krib naar Zijn behagen. —

Elf heeft de klok geslagen.

De slotregel werd natuurlijk elk uur anders. Het zingen echter zal thans wel weinig meer plaats vinden.

DE STERKE.

Een beroemd man in de oudheid, vóór Christus' geboorte, was Milo, die woonde in de stad Crotone.

Hij dankte zijn vermaardheid aan de reusachtige kracht, die in zijnforsch lichaam huisde, en hem in staat stelde ongeloofelijke dingen te doen. Tien mannen te zamen waren tegen hem alleen niet opgewassen. Een sterk paard gespannen aan een koord, dat Milo zich om het lijf had geslagen, was niet in staat hem van zijn plaats te bewegen. In den oorlog ging hij altijd voorop. De vijanden beefden voor hem als eens de Israëlieten voor Goliath, of de Philistijnen voor Simson.

Op zekeren tijd gaf hij op de markt te Crotone een proef van zijn kracht. Hij droeg namelijk een os het worstelperk rond, zonder ook maar even uit te rusten. Toen hij dit stuk had uitgevoerd, vroeg

iemand hem hoe hij het zoo ver had kunnen brengen.

„Wel,” antwoordde Milo, „toen deze os nog jong en klein was droeg ik hem iederen dag een poos op mijn schouders. Het dier werd elke week zwaarder, maar ook mijn kracht nam toe, want ik was nog jong en de oefening sterkte mij. Zoo bracht ik het tot wat gij thans ziet.”

Of dit verhaal geheel juist was, laten we daar.

Maar dat er een goede les in ligt is zeker.

Hoe sterk Milo ook was, toch is het hem droever gegaan dan menig zwakke.

Want toen hij reeds op leeftijd was gekomen, liep hij eens in een bosch, en zag daar een boom dien hij wilde vellen. Dit gelukte in zoover, dat hij den stam knakte, maar niet genoeg. Nu zette Milo zijn eenen arm in de spleet om zoo den boom om te werpen. Maar, helaas, de boom was hem te

sterk en zijn arm werd onbewegelijk vastgeklemd. Hij moest blijven waar hij was. Tegen den nacht hoorde men wolven huilen in het bosch. Den volgenden morgen werden zijn verscheurde kleeren en enkele stukken van zijn lijk gevonden.

Terecht zegt de Schrift:

Een held wordt niet gered door groote kracht.

VRAAG EN ANTWOORD.

Een rijk heer — zoo verhaalt iemand — die een groote fabriek bezat, had een trouwen knecht, die Hendrik heette. Beiden verschilden veel van elkander in rang en stand en geldbezit. Bovenal echter daarin, dat de heer God niet vreesde en alleen leefde voor deze wereld, terwijl de knecht behoorde tot dezulken, die een beter vaderland zoeken, dat is het hemelsche.

Eens, nadat zij een poos met elkaar over allerlei gesproken hadden, wendde de heer plotseling het gesprek en zei:

„Zeg mij toch eens, Hendrik, je spreekt vaak

over God en godsdienst. Maar is je God groot of klein?"

Op zulk een vraag allerminst verdacht, zweeg

de knecht even. Toen sprak hij :

„Hij is zoo groot, dat de hemel en de aarde Hem niet kunnen omvatten, en zoo klein, dat Hij in mijn hart kan wonen.”

„Dat begrijp ik niet.”

„Ik ook niet, meneer,” antwoordde de knecht. „Om God in alles te begrijpen, zou iemand zelf God moeten zijn. En nu staan wij ver beneden Hem. Geen wonder dus, indien wij Zijn wezen niet kunnen doorgronden en dikwijls niet begrijpen op wat wijs Hij iets doet.”

De heer dacht een oogenblik na en zeide toen: „Ik geloof, dat je gelijk hebt, Hendrik; ik dank je.”

KONING EN BEDELAAR.

In Portugal regeerde eens een koning die Alphonsus heette, en bijgenaamd werd de Wijze. Niet dat hij zoo buitengewoon verstandig was, maar wel zeer geleerd en een vriend van onderzoeken.

Zijn grootste liefhebberij was de sterrenkunde. Aan de beoefening daarvan besteedde hij veel tijd. Er was een genootschap van sterrenkundigen, wier vergaderingen de vorst trouw bijwoonde. Vaak zei hij daarvoor een raadsvergadering, een jachtpartij of een wandelrit af.

Eens toen Alphonsus in de vergadering van sterrenkundigen was, sprak een der heeren over de

mogelijkheid, dat er menschen op de maan woonden. Hij stelde voor op een of andere wijs, bijvoorbeeld met groote kijkers, onderzoek er naar te doen. 't Kon best zijn, sprak hij, dat men dan de gezochte wezens ontdekte.

De koning was verrukt over die gedachte. Menschen in de maan! Waarom ook niet? Diep nadenkend ging hij naar zijn paleis, en zei dat hij dadelijk weer uit moest. Zoo deed hij ook. Want de maan zou spoedig opkomen, en dan kon hij misschien de menschen daarin bespeuren.

Terwijl hij zoo voortliep, al omhoog kijkende, meende hij een klagende stem bij zich te hooren. Terzijde bespeurde hij dan ook een stokoud man, in lompen gekleed, die hem om een aalmoes vroeg.

Maar de koning lette niet op de smeeking van den arme. Hij was zoo vervuld van de menschen op de maan, dat hij aan niets anders dacht, en telkens herhaalde:

„Ik zal de menschen op de maan zien.”

Doch nu verstoutte zich de bedelaar, trok den koning even bij den mantel, en sprak ernstig:

„God heeft u niet tot koning gemaakt van de maan of den sterrenhemel, maar van het land waar wij zijn. Wilt ge menschen zien, zoek dan omlaag.

Daar zijn ze, ook die gebrek hebben aan het noodige.”

Alphonsus stond een oogenblik verbaasd, maar was toch wijs genoeg om te gevoelen, dat de oude

man gelijk had. Hij zond hem weg met een rijke gift en nam de ontvangen les ter harte.

Maar de menschen op de maan heeft hij nooit gezien. Die zijn nog niet ontdekt.

JUIST GEZIEN.

Nambaas was de naam van een man, die ruim een halve eeuw geleden in Britsch-Indië leefde. Hij was uit heidensche ouders geboren en in het heidendom groot geworden. Zijn vader behoorde tot de Bramanen, die den afgod Brama dienen. Diens aanbidders zijn vele millioenen in getal.

Als jongmensch was Nambaas reeds een diep denkend, ernstig persoon. Hij had enkele vrienden, met wie hij vaak sprak over de goden — want de Bramanen hebben er vele — en over hun dienst. Hierin waren zij het eens, dat die dienst het hart niet bevredigde.

Eindelijk besloten zij zich om raad te wenden tot een wijzen priester uit de nabuurschap. Zij vertelden hem wat hen aandreef te komen. Ondanks alle offers die zij brachten, en alle boetedoeningen, drukte hen de last hunner zonden, en te vergeefs trachtten zij die kwijt te worden. Wat nu te doen?

„Ik weet raad voor u,“ sprak de priester. „Gij moet naar de Ganges gaan — een zoo genoemde heilige rivier — en u daarin baden, elken dag zeven maal, zeven dagen lang. Dan zult gij in den tempel offeren, en rein worden van uw zonden.“

De jongelieden vonden dezen raad uitstekend, en deelden dien ook aan anderen mee. Zoo werd er een gezelschap gevormd van pelgrims, die allen wel meer van de Ganges hadden gehoord, en nu de proef wilden nemen. Het was een lange reis, maar die hadden zij er voor over.

Onderweg kwamen zij in een stad, die Lahore heet. Daar woonde een wijs en godsdienstig man, Kaya genaamd, die bij al het volk bekend was en door velen werd geraadpleegd. Ook de pelgrims hadden van hem gehoord, en het sprak vanzelf dat zij hem opzochten om zijn raad in te winnen.

Kaya hoorde hen aan terwijl zij hem inlichtten over het doel van hun reis, en hem vertelden van de wasschingen in de Ganges, die hun zonden zouden wegnemen.

Ten slotte vroegen zij wat hij er van dacht.

Kaya gaf geen rechtstreeksch antwoord, maar ging naar een kast, waaruit hij een mooie, goudkleurige pompoen haalde, een vrucht schoon van aanzien, maar bitter en voor menschen oneetbaar. Ook nam hij een mes en verzocht een zijner gasten den pompoen in stukken te snijden en die onder het gezelschap te verdeelen. Dan kon elk zijn deel opeten.

„Maar dat gaat niet,” spraken de pelgrims. „Die vrucht is te bitter.”

„Neem dan,” sprak Kaya, „den pompoen op uw reis mee. Dompelt haar in elken stroom, dien ge overtrekt, en eindelijk in de heilige Ganges. Daarna kunt gij haar proeven en zal zij wel zoet en smakelijk zijn.”

De pelgrims zagen den spreker aan, als wilden

zij zeggen, dat gelooft gij zelf niet. Hij behoorde trouwens niet tot de Bramanen, zoodat zij hem minder vertrouwden. Hij begreep dit en sprak:

„Gij trekt mijn woorden in twijfel en terecht. Ik sprak slechts om u te doen nadenken. Als zelfs de vrucht door al die wasschingen niet goed wordt, hoeveel te minder een zondig menschenhart.”

Hierna scheidden zij. Maar de pelgrims gaven,

ook na al wat Kaya gezegd had, hun reis niet op. Zelfs namen zij den pompoen mee.

Zorgvuldig en trouw volbrachten zij de voorgeschreven reiniging. Doch helaas, schoon begrijpelijk, alles vergeefs. Zoomin als de vrucht eetbaar werd, zoo min ook maar een der pelgrims rein van zonde.

Diep teleurgesteld keerden allen terug.

Hoe het den meesten verder ging is mij niet bekend. Zij ervoeren ook, dat er velen zijn die de kwaal der ziel wel kunnen aanwijzen, maar die het geneesmiddel niet kennen. Dat biedt alleen Gods Woord, het Evangelie.

Vele jaren later schreef Nambaas:

Ik weet nu, dat ik toen blind was, maar nu zie. Wij hebben alles gedaan wat ons was voorgeschreven, maar om te ervaren dat de boosheid en zondigheid van het hart niet door menschen en met uitwendige middelen is te genezen.

Ik was en bleef onvoldaan tot het den Heere behaagde mijn oogen te openen. Als middel gebruikte Hij daartoe het werk van een Bijbelverkooper, die op de markt stond, en boeken en geschriften verkocht. Meer uit nieuwsgierigheid dan uit belangstelling kocht ik een Nieuw-Testament,

las het en de uitkomst was, dat ik na het onderwijs van een prediker des Christendoms een helder inzicht kreeg in de waarheid. Ik wierp mijn afgoden weg, en beleed den Heere Christus; Hem wil ik trouw blijven ten einde toe.

DE ONHANDIGE VRIEND.

Hoog in de bergen woonde een beer, die wegens zijn kracht ontzien en wegens zijn goedaardigheid bemind was.

In het dal bij den berg woonde een landman, die daar zijn akkers had. Dikwijls kwamen de beer en hij elkaar op hun tochten tegen. Nooit echter deed de een den ander eenig kwaad. Op 't laatst kwam het zelfs zoo ver, dat man en beer vriendschap sloten. De beer kwam nu en dan bij den man in zijn tuin, waar hij op bessen en honing onthaald werd. Soms ook bracht de man zijn viervoetigen vriend een bezoek. Wat de landman bij zulk een gelegenheid te smullen kreeg, meldt de fabel niet.

Op zekeren heeten zomerdag had de man zich op een bank in zijn tuin te slapen gelegd. Kort

daarop verscheen ook de beer, zocht zijn vriend op, en zette zich naast dezen op de bank, in afwachting van zijn ontwaken.

Op eens bespeurde de beer hoe een groote, gevaarlijke spin tegen den man opkroop, en zich

reeds op zijn gezicht zette om hem te bijten. Er dreigde gevaar; dat begreep de beer. Haastig sprong hij op, greep met zijn klauw een grooten steen, en sloeg zoo raak, dat hij in één slag de spin doodde, maar . . . . ook den man het hoofd verpletterde; die viel dood van de bank. Voor het eene

gevaar had de beer zijn vriend behoed, maar om hem grooter leed te bezorgen dan ooit de spin doen kon.

De beer meende het goed, maar toch kostte zijn onhandigheid zijn vriend het leven.

Het is niet voldoende, dat men het goed bedoelt, ook de juiste middelen dienen gekozen; anders stichten we ook bij de beste bedoeling soms meer kwaad dan goed.

HET HOOGSTE.

Koning Chosroës van Perzië was eens in een geweldigen oorlog gewikkeld, die hem in alle opzichten veel kostte, wyl zijn vijanden zeer talrijk waren. Doch na langdurigen strijd gelukte het hem hen allen te overwinnen.

Toen hij nu in zegepraal uit den krijg was teruggekeerd, gaf hij uit blijdschap een dier groote Oostersche feesten, die in Perzië niet onbekend waren, gelijk onder anderen blijkt uit hetgeen wij lezen van koning Ahasveros, in het eerste hoofdstuk van het boek Esther. Twee maanden lang was het

feest voor oud en jong, arm en rijk. Grooten en geringen waren gasten des konings, en werden vorstelijk onthaald.

Tot de feestelijkheden behoorden ook spelen en wedrennen, onder anderen harddraverijen en spiegelgevechten. Daaraan namen de grooten en edelen, de ridders en krijgslieden deel. Men draafde om het hardst op vlugge, prachtige paarden. Wie het eerst den eindpaal van de loopbaan bereikte, ontving een fraai, kostbaar geschenk.

Onder de genoodigden was ook een jong krijgsbevelhebber, die zich in den oorlog roemrijk onderscheiden had. Hij kwam, gezeten op een jong, moedig paard, licht en vlug als zijn berijder. Beiden werden door allen geprezen.

Toen het harddraven zou beginnen, meldde ook de jonge krijgsman zich aan ter deelneming. Negen ruiters zouden met hem den wedstrijd in de lange renbaan wagen. Allen schaarden zich; het teeken werd gegeven, en als pijlen uit den boog vlogen de vurige rossen vooruit, als begrepen zij dat er ditmaal een prijs te winnen viel.

Maar het duurde slechts enkele seconden of het paard van Mirza — zoo heette de jonge krijgsman — was reeds al den anderen vooruit. Dat prikkelde

de berijders, die nu hun uiterste best deden den jonkman althans bij te houden, liever nog vooruit te komen.

Maar vergeefs, geen paard bleek in snelheid tegen dat van Mirza opgewassen. Hij en zijn ros waren vooruit en lieten de anderen steeds verder

achter zich. Eer deze den eindpaal der renbaan nog zagen, was de jonge strijder reeds aangekomen.

Al de toeschouwers juichten. Kort na hem hadden ook anderen het doel bereikt. Maar hij was toch de eerste. Hij had gewonnen.

Des middags gaf de koning een groot feest ter

eere der overwinnaars. Mirza had de eereplaats. Koning Chosroës hield een lofrede tot allen die zich onderscheiden hadden, en deelde toen de prijzen uit. Gelijk den hoogsten lof kreeg Mirza ook den hoogsten prijs. 't Was een zware, gouden keten met prachtige juweelen gesierd.

Nog lang bleef men feestelijk bijeen, en allen gingen verblijd huiswaarts, al kon ook menigeen zijn spijt niet geheel onderdrukken, dat Mirza hem voor geweest was. Deze ging, vóór hij zich ter ruste legde, zijn geliefd en trouw paard nog eens opzoeken en streelen. Nu, hij had dan ook aan dat vlugge, wakkere dier zijn overwinning te danken.

Den volgenden dag liet de koning Mirza bij zich komen en sprak:

„Mijn vriend, gij hebt gisteren over allen gezegepraald. Dat dankt ge voor een deel aan uw edel rijdier, een prachtig beest. Wilt gij het mij voor duizend goudstukken afstaan? Dat is zeker tweemaal de waarde.”

Mirza zag niet vroolijk. Het aanbod mocht schitterend zijn, om een of andere reden leek het hem niet.

„Zijt ge niet tevreden?” vroeg de koning. „Welnu dan bied ik u het dubbele aan.”

„Vergeef mij, o Vorst,” sprak Mirza, „maar ook voor het dubbele, ja drievoudige kan ik u mijn ros niet afstaan. Van jongsaf heeft het mij gedragen. Het heeft mij in den strijd gevoerd en weer uit den slag. Het kent mijn stem en is verblijd als het die hoort, en dankbaar voor de versnaperingen die ik het breng. Kortom ik houd van dit paard, gelijk het paard van mij. Hoe zou ik er dan afstand van kunnen doen?”

„Is er dan niets van hooger waarde, dat ik u in de plaats geven kan?”

Mirza zweeg eerst en dacht een poos na. Eindelijk zeide hij :

„Ik zou dit paard, dat mij gewond uit den strijd heeft gedragen, voor niets ter wereld willen missen, tenzij... voor een trouwen, oprechten vriend. Want die is toch nog beter dan ook het trouwste dier.”

De koning glimlachte, doch zei ernstig :

„Ik zal over uw voorstel nadenken, en beloof u het aan te nemen als het uitvoerbaar is.”

Daarmee vertrok Mirza. Vele jaren nog heeft hij den koning gediend. Maar het paard is het zijne gebleven. Nooit heeft de vorst er meer over gesproken.

Hoe zou dat gekomen zijn?

HET KLEINE.

Frederik Wouters was de naam van een knaap, die jaren geleden de christelijke school bezocht en door zijn vromen onderwijzer werd opgevoed in de leer en vermaning des Heeren. Onder anderen werd hem lust ingeboezemd voor het Zendingswerk, om den Heidenen het Evangelie van Christus te brengen.

Eens kwam een zendeling de school bezoeken, en sprak met de kinderen over de heidenen, hun afgoderij en hun bekeering tot God door het woord der prediking. Frederik werd er diep door getroffen, en toen de zendeling den kinderen verzocht voor de heidenen te bidden en te werken, drong dat diep in Frederiks hart.

Maar wat te doen? Zijn ouders waren arm, konden weinig missen; hij zelf nog minder. Doch waar een wil is, is een weg. Hij dacht na en vond er een.

Dicht bij woonde een blikslager, in wiens werkplaats Frederik dikwijls mocht komen. Op den grond lagen overal afsnijdsels en afknipsels van blik, die bij het opruimen werden weggeworpen.

„Mag ik die hebben?” vroeg Frederik.

„Gerust,” zei de blikslager, „wij gebruiken ze toch niet.”

Zoo kon Frederik allengs heel wat opzamelen. Toen dit geschied was, verkocht hij zijn lading, een

grooten zak vol, en het slot was dat hij bijna een rijksdaalder aan den meester kon brengen voor de Zending. Verbaasd stond de man te kijken. Tot Frederik zei hij :

„Je bent getrouw geweest in het kleine. De Heer zegene het ook voor je zelf.”

Frederik Wouters is later zelf zendeling geworden, en heeft velen de goede Boodschap gebracht.

SCHIJN BEDRIEGT.

Ten tijde der kruistochten trokken velen uit Europa naar het verre Oosten, om daar op een of andere wijs hun geluk te beproeven.

Kort na de inneming van Jerusalem door de kruisvaders onder Gotfried van Bouillon ging een zeker koopman uit Vlaanderen, Willemse geheeten, naar het Heilige land. Hij wilde daar de zoo genaamde heilige plaatsen bezoeken, zooals het graf van Christus, Gethsemané en andere. Tevens hoopte hij koopmanschap te drijven en groote winst te behalen.

Hij nam afscheid van zijn vrienden en betrekkingen, ging op reis en bleef jaren uit. Menigeen vreesde, dat hij nooit weerom zou komen, gelijk zoo vaak gebeurde met degenen die naar Palestina gingen.

Doch Willemse kwam wel terug. Plotseling ver-

spreidde zich het gerucht van zijn wederkeer. Het bleek waar te zijn en ook dat hij schatten had meegebracht en rijke geschenken voor zijn betrekkingen en vrienden. Kort daarna gaf Willemse een groot feest om zijn terugkeer te vieren. Velen waren genoodigd en allen kwamen.

Onder hen bevond zich ook een jongmensch, Wouter geheeten, die een neef was van den koopman en die bij dezen zeer bemind was, gelijk ieder wist. Men verwachtte dan ook, dat als de koopman geschenken uitdeelde, Wouter het best zou bedacht worden.

Toen de maaltijd geëindigd was, wendde Willemse zich tot de aanzittende gasten en sprak:

„Lieve vrienden, het heeft Gode behaagd mij veilig te doen wederkeeren uit een onveilig land. Ook heeft Hij mijn handel daar rijkelijk gezegend. Een gedachtenis daaraan wil ik elk uwer vereeren. Zie hier!”

Hij nam nu uit een grooten koffer een aantal kostbaarheden, goud, zilver en edelgesteenten, en deelde die onder de aanwezigen rond.

Doch toen hij bij zijn neef Wouter kwam, haalde hij uit zijn zak een wit, toegevouwen papiertje, en reikte het hem over, terwijl hij sprak:

„Zie maar eens of het u bevalt.”

Nieuwsgierig maakte Wouter het papiertje open, verwachtende iets prachtigs te zullen zien. Maar o wee, er lagen slechts eenige donker gekleurde zaadjes in. De jonge man keek bitter teleurgesteld en ook de andere gasten verbaasden zich. Hoe kon

de rijke oom zijn neef zoo behandelen, dien hij nog al heette zoo lief te hebben!

Doch toen Wouter thuis kwam begon hij na te denken. Oom kon onmogelijk hebben bedoeld hem met iets waardeloos af te schepen. Maar wat beduidden die zaadjes dan? Hij dacht verder en sprak

er over met een ouden vriend, die van de zaak gehoord had. Deze nu zei :

„Ik heb een vermoeden. Gij moet die zaadjes zaaien en zien wat er van komt.”

Wouter volgde dezen raad en zie eenige maanden later kwamen er plantjes uit den grond, die straks mooie bloesems droegen, en later kleine hoekige zaadjes voortbrachten in grooten getale. Een volgend jaar kon hij reeds een heel stuk land bezaaien en het tweede jaar een ganschen akker. Deze leverde een voortreffelijk soort graan of koren, dat uitnemend smaakte en voor veel geld was te verkoopen.

Eens kreeg Wouter bezoek van den rijken oom, wien hij alles vertelde.

„Dat voorzag ik wel,” zei Willemse. „Gij dacht dat ik u misdeelde, maar dat was mis. Ik bracht u enkele zaadjes, met moeite verkregen, van het Oostersche koren, dat hier onbekend is. Door het uit te zaaien wordt gij elk jaar rijker en verricht een goed werk. Juist u heb ik bevoorrecht boven allen. De tijd zal het nog beter leeren.”

Dit is uitgekomen, Het Oostersche koren was niet anders dan wat wij thans boekweit noemen. In het Fransch heet het nog Saraceensch koren, dat is, koren uit het Oosten.

Gelijk Wouter, zoo gaat het ook ons met veel goede gaven Gods. Wij stellen ze niet op prijs, omdat wij niet inzien hoe groot en heerlijk ze zijn. Dat leert ons dan de uitkomst. Mocht het ook zijn, dan Gode de eer te geven!

DE TOREN VAN BEROUW.

Vier eeuwen nu geleden leefde een graaf, Adelbert geheeten. Hij bezat verschillende kasteelen en burchten, alsook dorpen en akkers. Toch was hij niet tevreden, want hij was een twistziek man, die met al zijn bureu in onmin leefde en zonder reden nu dezen dan dien aanviel. Soms won hij, maar werd ook wel verslagen. Zoo bracht hij zijn dagen geheel onnoodig in strijd door, en had een onrustig leven.

Toen hij nu echter oud werd begon hij in te zien, hoe verkeerd en dwaas hij had gehandeld. Hij had overal vijanden en geen enkelen vriend. Dikwijls verzonk hij in diepe gedachten, vooral wanneer hij zich voorstelde, dat zijn tijd op aarde niet lang meer kon zijn en de eeuwigheid hem

wachtte. Hoe zou het hem dan gaan, hem die altijd maar gedacht had aan vechten en overheerschen? Zou het goed zijn, als God hem zou onderzoeken?

Hij zag het verkeerde en zondige van zijn vroeger leven thans duidelijk in, en besloot het met Gods hulp te beteren. Hij zocht raad en bestier bij een vroom prediker, die in een zijner dorpen woonde. En onder Gods zegen werd de vroegere strijder een man des vredes, die voortaan den Heer diende en niet meer zich zelf en zijn booze hart. Hij kwam nu op een gedachte, die hij uitvoerde ook. Hij wilde allen een bewijs geven, dat hij berouw had over zijn vroeger gedrag en dat nu afkeurde. Daartoe liet hij op een lagen heuvel een toren bouwen, waaronder men door kon loopen. Met groote letters stond boven de poort: DE TOREN VAN BEROUW.

Velen uit den omtrek gingen den toren bezien, lazen het opschrift. Allen begrepen de beteekenis, en menigeen verblijdde zich over den gunstigen omkeer, die bij graaf Adelbert had plaats gehad.

In hoogen ouderdom en in vrede met God en menschen stierf hij. Zijn zoon volgde hem in zijn goederen op.

Na een paar jaren spraken de vrienden van dezen vaak :

„Gij moest nu dien toren laten afbreken. Hij heeft geen beteekenis meer. Over eenige jaren zullen de meesten wel niet begrijpen waartoe die toren is gesticht.”

Maar de zoon weigerde dit beslist.

„Zulke herinneringen leven wel voort,” sprak hij. „Maar bovendien, de toren staat niemand in

den weg. Wie weet waar het opschrift nog goed voor is. Hij blijft staan."

Twee eeuwen daarna was er veel veranderd. Het geslacht van graaf Adelbert was uitgestorven, zijn goederen waren verdeeld. Maar de toren stond er nog en werd onderhouden en in eere gehouden.

Op een morgen zat een oude herder, die in het heele dorp geacht was, in het veld waar hij de kudde hoedde. Hij kortte den tijd met lezen in een oud boek.

Plotseling hoorde hij geruisch dicht bij zich. Hij zag op, en ontwaarde een jongen man, deftig en sierlijk gekleed en met een voornaam uiterlijk. Zijn gezicht stond niet vroolijk. Het scheen wel dat zware zorg hem drukte.

De herder groette den vreemdeling vriendelijk, wat door dezen evenzoo beantwoord werd. De onbekende zette zich naast den herder neer, en daar deze blijkbaar den tijd had, ontstond er een lang gesprek, dat allengs vertrouwelijk werd. Zoo kwam de oude herder ook te weten dat zijn bezoeker op reis was, reeds vele landen had bezocht en veel schoons en merkwaardigs had gezien.

„En waarom reist ge zooveel?” vroeg de herder eindelijk.

De ander zweeg een poos. Toen sprak hij langzaam:

„Ge zijt een oud en vroom man, naar ik bespeur. Aan u kan ik zeggen wat ik niemand anders vertellen zou.

„Mijn ouders waren Godvreezende lieden, zooals gij ook, naar ik geloof. Ik werd vroom opgevoed, maar betoonde weinig lust den Heer te dienen. Ik werd grooter, mijn ouders stierven en ik erfde al hun goed. Doch in plaats van het verkregene nuttig te gebruiken, deed ik als de verloren zoon in de gelijkenis en leefde in brasserij en dronkenschap en allerlei uitspattingen. Ik dacht niet aan wat mijn vrome ouders mij geleerd hadden of liever ik wilde er niet aan denken.

„Een paar jaar ging het zoo voort. Toen begon mij het goddelooze, losbandige leven toch te walgen. Ik had genoeg overgehouden, en daar mijn geweten mij kwelde en beschuldigde, besloot ik te gaan reizen, en zoo afleiding en rust te vinden.”

„En heeft het u gebaat?” vroeg de herder.

„Volstrekt niet. Ik zoek rust en vind die niet. Weet gij raad voor mij?”

De herder dacht een poos na, toen sprak hij:

„Ziet gij den toren daar ginds op dien heuvel? Welnu, ga daarheen, lees het opschrift boven de poort, en dan moet ge door den toren gaan. Zoo kunt gij geholpen worden.”

„Maar hoe kan dat?” vroeg de reiziger; „ik begrijp het niet.”

„Als ge doet wat ik zeg en nadenkt, zal het u wel duidelijk worden. Zoo niet, kom dan nog weer eens terug.”

De reiziger deed wat hem gezegd was. Hij bereikte den toren, las het opschrift, ging door de poort en, wat het best was, dacht na, lang en veel, tot hij den raad begreep hem gegeven. Hij moest zelf ook berouw hebben over zijn kwaad, en dat dreef hem straks om vergiffenis te zoeken waar die te vinden is, gelijk zijn vrome ouders hem geleerd hadden, namelijk bij God.

Al had hij nu ook den ouden herder begrepen, toch kon hij niet nalaten hem na een jaar op te zoeken, te meer wijl hij brandde van verlangen om den grijzen, vromen man alles te vertellen. Hij vond hem nog levend en gezond, en stortte zijn hart uit in innigen dank voor den heilzamen raad hem gegeven. Samen dankten zij God,

die een eenvoudig woord dus had willen zegenen.

Zoo deed de toren, schoon oud, na eeuwen nog dienst. Het was maar goed, dat hij niet was afgebroken.

EINDE